

Aspergillus fajok szerepe a kukorica szántóföldi gomba és mikotoxin szennyeződésében

Tóth Beáta

Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.

Aspergillus

aflatoxinok, ochratoxinok, fumonizinek

patulin, citrinin, ciklopiazonsav, gliotoxin, citreoviridin

- Elterjedt nemzetség mintegy 280-300 fajjal
- Fajai jelentősek az élelmiszer- és biotechnológiai iparban, mint opportunistá patogének és mint mikotoxin termelők
- Jelentőségét jelzi, hogy 24 faj genomját szekvenálták meg!
- **Általában raktári penészként tartják számon (postharvest kontamináció)**

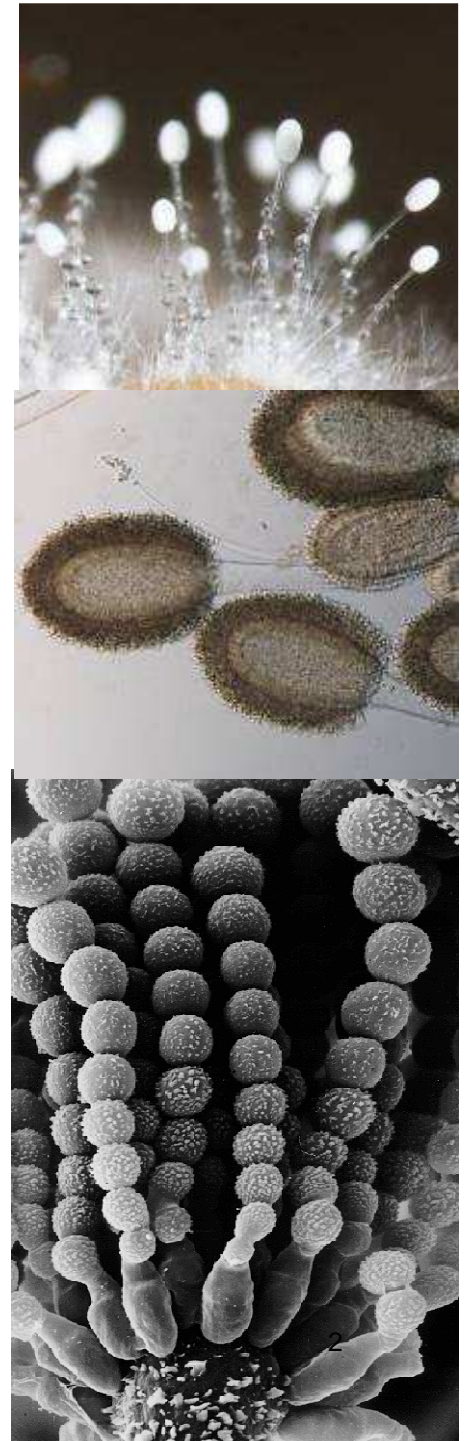
Előfordulásuk mezőgazdasági terményekben:

Aspergillus flavus, *A. parasiticus*: **gabonafélék**

szója, fűszerpaprika, gyapotmag, földimogyoró,

A. ochraceus, *A. westerdijkiae*, *A. niger*: kávé, fűszerek, szőlőtermékek, hagyma

A. clavatus: **gabonafélék**

Aflatoxinok

- Poliketid kumarin származékok
- Fő termelők: *Aspergillus flavus*, *A. parasiticus*, *A. nomius*

Hatásuk

Igen kis dózisokban az aflatoxinok

- kromoszóma károsító hatásúak
- kovalensen kötődnek a DNS-hez
- mutagének és karcinogének

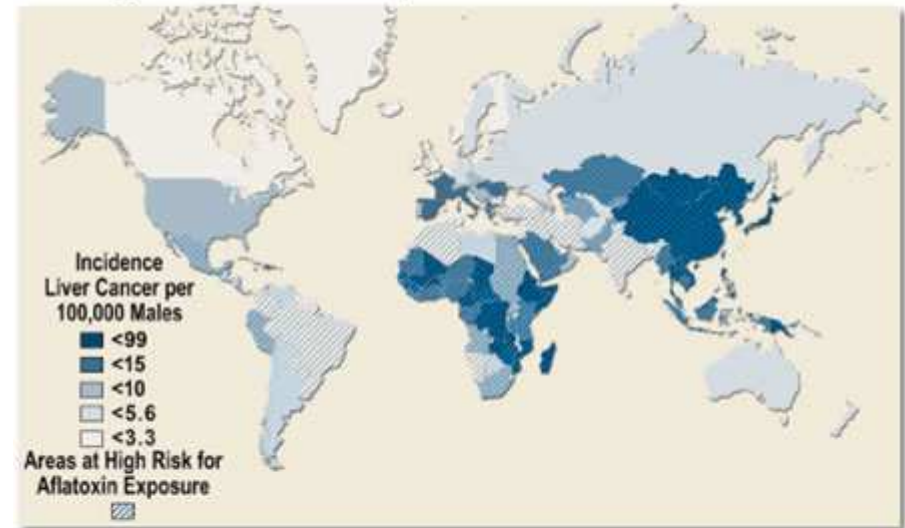
Akut toxikus hepatitis

- 1974, India, 108 halott (kukorica)
- 1981, 2004, 2006, Kenya, >150 halott (kukorica)

Krónikus aflatoxicosis

- májcirrózis, májrák
- Mozambik, Dél-Afrika, Kína

Correlation Between Populations with High Liver Cancer Rates and High Risk of Chronic Exposure to Aflatoxin Contamination

Liver cancer data from the GLOBOCAN 2002 database
(http://www-dep.iarc.fr/GLOBOCAN_frame.htm)

Aflatoxin data from Williams et al., Human Aflatoxicosis in Developing Countries,
Am J Clin Nutr 80:1106–22, 2004.

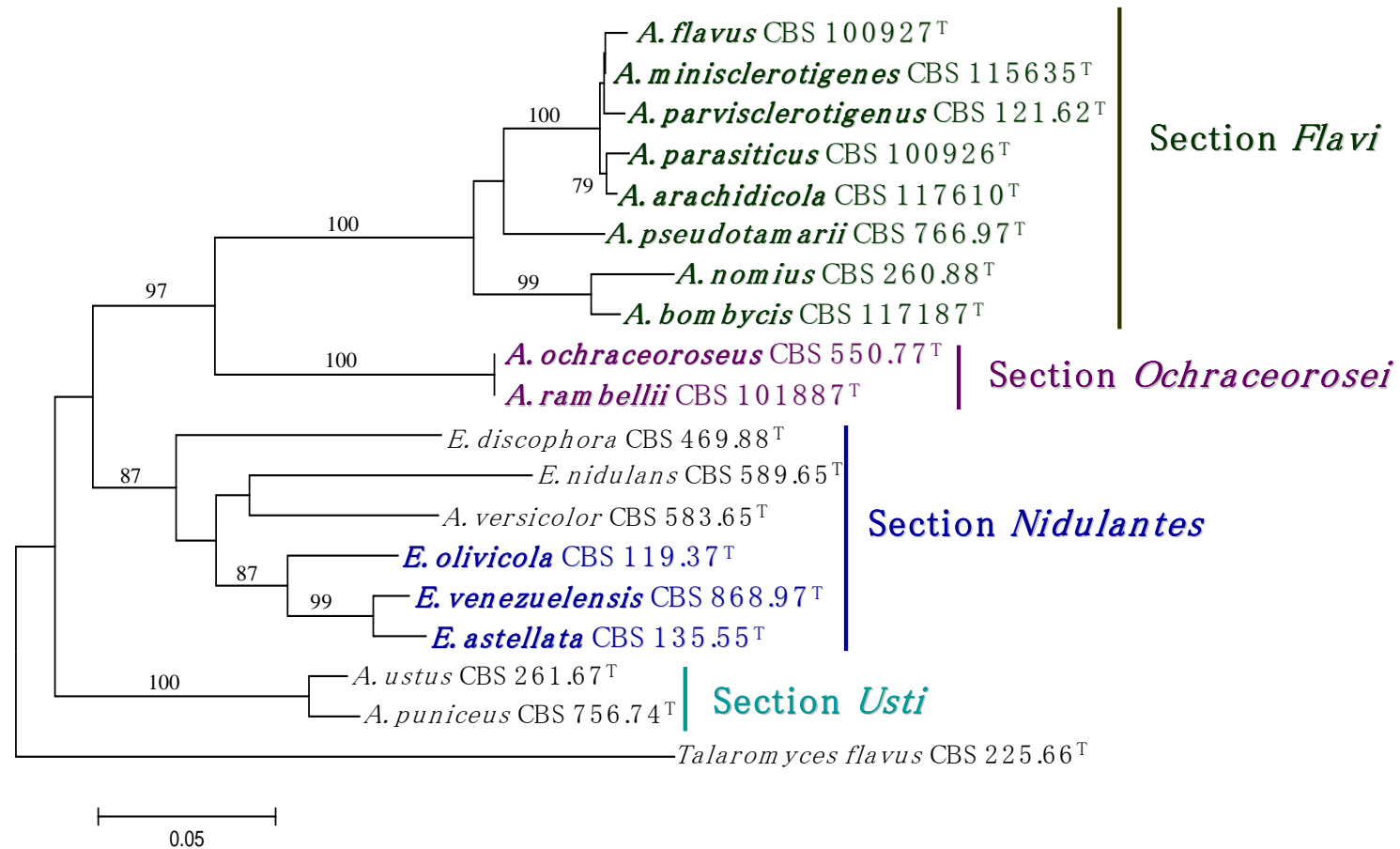
165/2010/EU RENDELET (2010. február 26.) az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok felső határértékeinek meghatározásáról szóló 1881/2006/EK rendeletnek az aflatoxinok tekintetében történő módosításáról

Termék	Legnagyobb aflatoxin tartalom µg/kg (ppb)		
	B1	B1, B2, G1, G2	M1
Valamennyi gabonaféle és a gabonafélékből származó valamennyi termék, beleértve a feldolgozott gabonatermékeket is, a 2.1.12., 2.1.15. és 2.1.17. pontban felsorolt élelmiszerek kivételével	2.0	4.0	
<i>Az emberi fogyasztás vagy élelmiszer-összetevőként történő felhasználás előtt válogatásnak vagy egyéb fizikai kezelésnek alávetendő kukorica és rizs</i>	5.0	10.0	
Nyers tej, hőkezelt tej és tejalapú termékek előállításához használt tej			0.05

Az Európai Parlament és a Tanács 2002/32/EK irányelve (2002. május 7.) a takarmányban előforduló nemkívánatos anyagokról

Takarmányozásra szánt termékek	Legnagyobb tartalom µg/kg-ban (ppb), 12%-os nedvességtartalmú takarmányra vonatkozóan
Teljes értékű marha-, juh és kecsketakarmányok, kivéve:	50
Tejelő tehenek	5
Borjú- és bérány	10

Aflatoxin termelő *Aspergillus* fajok

Mezőgazdasági termékek aflatoxin szennyezettsége hazánkban

- Import termékekben fordul elő leggyakrabban
  - Brazil dió (Brazília)
  - Pisztácia (Irán, Törökország)
  - Földimogyoró (Egyiptom, Kína)

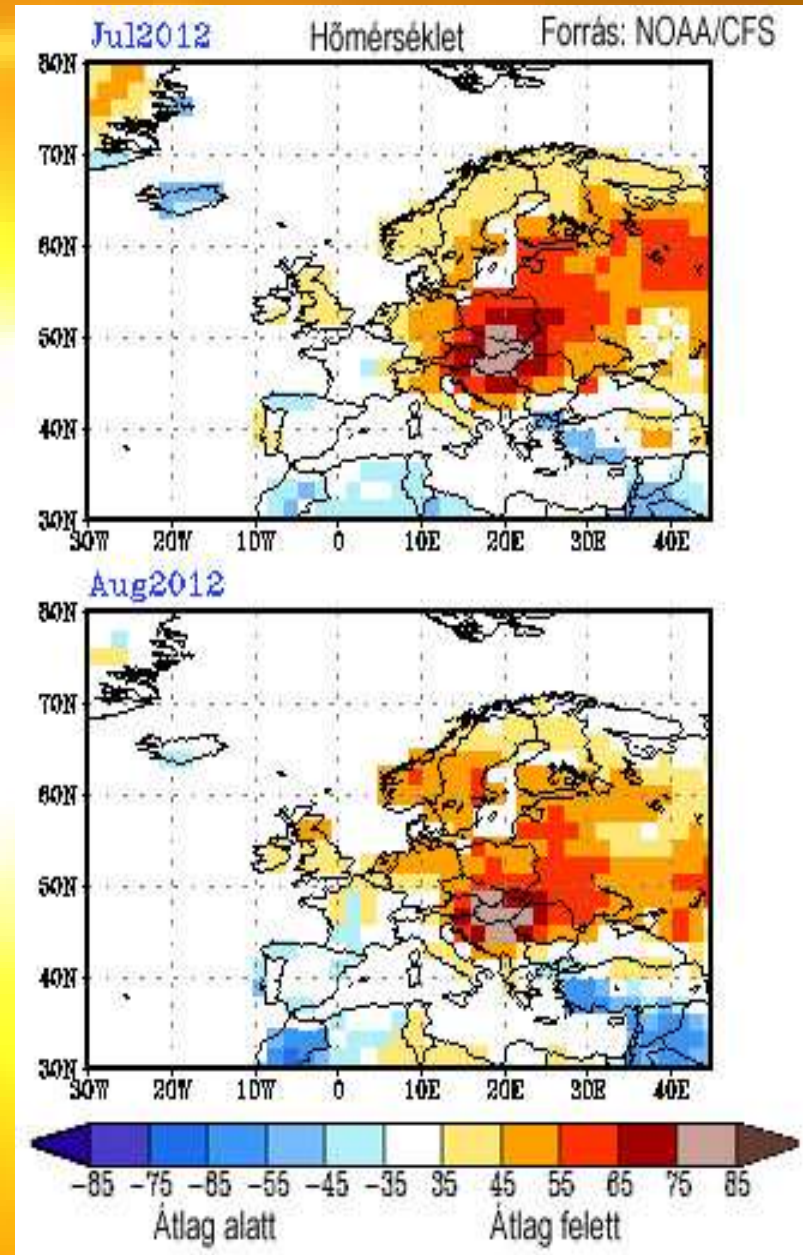

- A “paprikabotrányt” is import paprika bekeverése idézte elő (2004)

**Aflatoxinok és termelőik
előfordulása
mezőgazdasági termékekben
a környékbeli országokban**

2012 extrém időjárás

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF)

RASFF Portal

Notifications list : 12 results

Search criteria | Subject *AFLATOXIN* | Origin country HUNGARY (HU)

<< First <<

<< Previous 100 << Notifications **1 to 12** of 12 >> Next 100 >>

>> Last >>

	Classification	Date of case	Last change	Reference	Country	Subject	Product C
1.	alert	26/11/2012	17/12/2012	2012.1645	IT	aflatoxins (M1=0.073; 0.063 µg/kg - ppb) in raw milk in bulk from Hungary	milk and milk products
2.	information for follow-up	25/10/2012	17/12/2012	2012.1499	SI	aflatoxins (Tot. = 0,074 µg/kg - ppb) in raw chilled milk from Hungary	milk and milk products
3.	information for attention	22/10/2012	30/11/2012	2012.1469	IT	aflatoxins (Tot. = 0.095 µg/kg - ppb) in raw milk from Hungary	milk and milk products
4.	information for follow-up	23/01/2012	06/02/2012	2012.0116	IT	aflatoxins (M1: 0.072 µg/l) in raw milk from Hungary	milk and milk products
5.	alert	21/03/2005	10/05/2010	2005.178	DE	aflatoxins (B1 = 6.7 / B1 = 6.5 µg/kg - ppb) in sweet paprika powder from Hungary	herbs and spices
6.	alert	22/12/2008	10/02/2009	2008.1672	SK	aflatoxins (B1 = 62.2; Tot. = 104.2 µg/kg - ppb) in dried figs from Hungary, with raw material from Turkey	fruits and vegetables
7.	alert	22/12/2008	26/01/2009	2008.1670	SK	aflatoxins (B1 = 45.9; Tot. = 58.2 µg/kg - ppb) in roasted groundnuts in shell from Hungary, with raw material from China	nuts, nut products and seeds
8.	alert	17/09/2007	02/04/2008	2007.0645	IT	aflatoxins (M1 = 0.03 / M1 = 0.45 / M1 = 0.43 µg/kg - ppb) in	milk and milk products

RÓLUNK, NEKÜNK, MINDENNAP MAGYARUL. PANNON RTV

kedd, december 4, 2012 |

A termésnek alig a harmada felel meg

32 százaléka való az idei kukoricatermésnek emberi fogyasztásra Szerbiában – áll a világ egyik legnagyobb élelmiszer- és élelmiszer-nyersanyag vizsgálatával foglalkozó szervezet kutatásaiban. A Szerbiából érkező összes kukoricaszállítmányt kivizsgálják aflatoxinok jelenléte szempontjából. Ennek a mérregnek a képződését fokozhatta az idei szárazság és a magas hőmérséklet. Az Olaszországba érkezett kukoricaszállítmányt fertőzésre hivatkozva október elején visszaküldték. Kiderült, hogy a határon nyolc mintát vettek, amiből az aflatoxin B1-et mutatták ki, a vegyület legmérgezőbb formáját.

Korai még nagyfokú mérgezésről beszélni

2012.12.02. 10:34

Valóban van mérgezett kukorica, de a helyzet nem égető. Az újvidéki Élelmiszertechnológiai Intézet igazgatója szerint túl kevés mintát ellenőriztek le ahhoz, hogy messzemenő következtetéseket vonjanak le. Arról szóltak a hírek, hogy az idei szerbiai kukoricatermés több mint 60 százaléka mérgezett, mert magasabb arányban tartalmaz aflatoxinokat. Az illetékesek 375 mintát ellenőriztek, az intézet igazgatója szerint ez nem elég. (Tanjug)

Nem elég, hogy kevés termelt, több mint a fele mérgezett is (2012-11-30 – 18:42)

Az idei szerbiai kukoricatermés több mint 60 százaléka mérgezett – írja a Magyar Szó. A lap úgy értesült, a tengeri mindössze 32 százaléka alkalmas emberi fogyasztásra. Nem hivatalos értesülések szerint eddig több tonna kukoricaszállítmányt küldtek vissza Szerbiába.

Az idei vajdasági kukoricatermés kálváriája a nyári szárazság után tovább folytatódik. A hozam legnagyobb része a megengedettnél magasabb arányban tartalmazza az aflatoxin nevű mérget, amely rákkeltő hatású. Ezt egy olyan gomba termeli, amelynek a nagy hőség segítette az elterjedését. Az SGS Group, a világ egyik vezető minőség-ellenőrző szervezetének belgrádi laboratóriumában ehhez kapcsolódóan már 375 vizsgálatot végeztek el. Ezekből derült ki, hogy a tengeri nagy hányada emberi fogyasztásra alkalmatlan.

30 11 Kukorica B

vajdasaghirek.com

... a hírajánló!

Vajdaság és Szerbia hírei - vajda

Főoldal | Külföld | Sport | Időjárás | Települések

Ma 2013. február 05., kedd, Ágota és Ingrid napja van. Holnap Dorottya

Vásárolj japán kistraktor

keletagro.hu/arveres

olcsóbban. Szerezd meg a 100.000 Ft értékű utalványokat fillér

Az újvidéki élelmiszer-technológiai intézetben (FINS) megvizsgált kukoricaminta 30 százaléka tartalmazott aflatoxint a megengedett határérték feletti mennyiségben

2012. december 04. kedd, 19:54 | Írta: Administrator

Az újvidéki élelmiszer-technológiai intézetben (FINS) megvizsgált kukoricaminta 30 százaléka tartalmazott aflatoxint a megengedett határérték feletti mennyiségben – jelentették be ma Újvidéken a FINS képviselői.

Pavle Jovanov laboratóriumvezető újságíróknak elmondta, hogy eddig az idei kukoricatermésből vett 130 mintát vizsgáltak át, és annak 60 százalékában jelen volt az aflatoxin, ebből 30 százalékban a kilogrammonként megengedett 0,05 miligramm feletti értékben. Szavai szerint az ilyen kukoricát egészséges kukoricával kellene keverni, vagy pedig meghatározott anyagokkal kezelni. A nagyobb mennyiségű mérgező anyagot tartalmazó kukoricát bioüzemanyagként lehet hasznosítani – jelentette ki a FINS laboratóriumának a vezetője.

Forrás : BETA

Like Sign Up to see what your friends like.

RTV (Novi Sad)

Yu Eco (Subotica)

Platiti i akontaciju poreza za januar radi otosa kamata

Hakovan sajt Gerontološkoq centra

Előző Összes kiemelése Kis- és nagybetűk megkülönböztetése

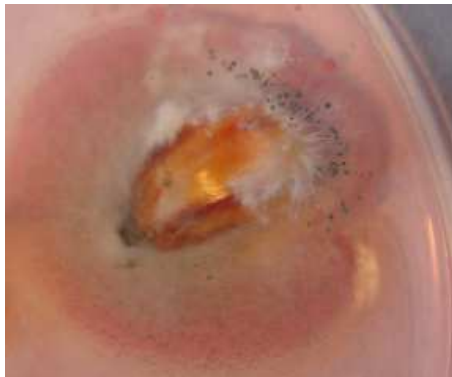
Total C... KINGST... Eudora... beveze... Az újvi... Sajd

OTKA K84122 pályázat

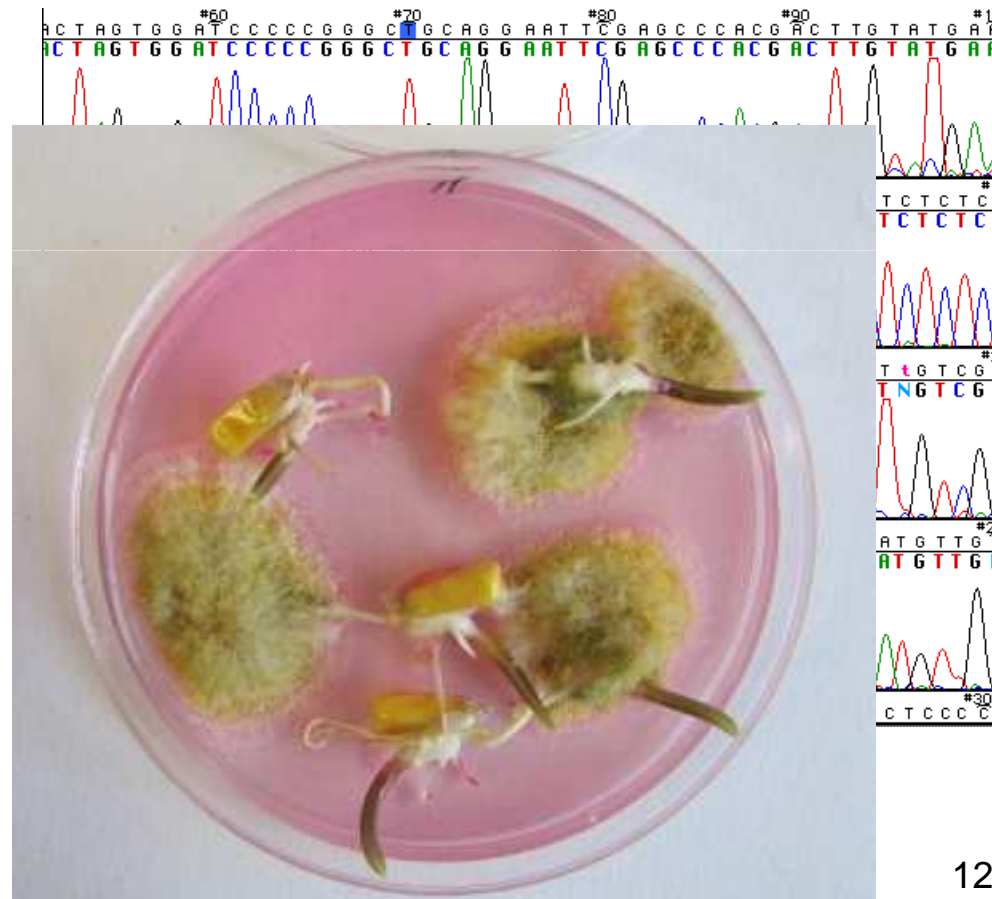
- Mintavétel: országosan 10 termőhelyről 6-6 különböző ellenállóságú kukoricahibrid
- A szemek felszínét etanollal sterilizáltuk, majd diklorán-bengálvörös (DRBC) táptalajra helyeztük
- A csészéket 25 °C-on inkubáltuk 10 napig, majd a telepeket malátás (MEA) illetve Czapek-élesztőkivonatos (CYA) táptalajra vittük
- A telepekből egyspórás izolátumokat készítettünk, majd MEA, CYA és PDA táptalajokon vizsgáltuk makro- és mikromorfológiai jellemzőiket

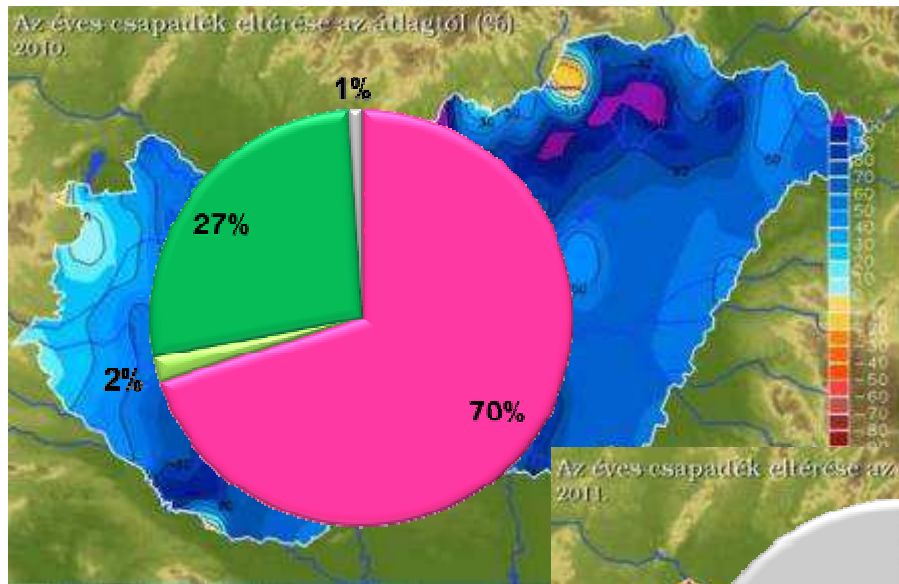

Az izolátumok fajszintű azonosítását megfelelő genomialis régiók szekvencia analízisével végezzük

- *Aspergillus* fajok: kalmodulin gén egy szakasza

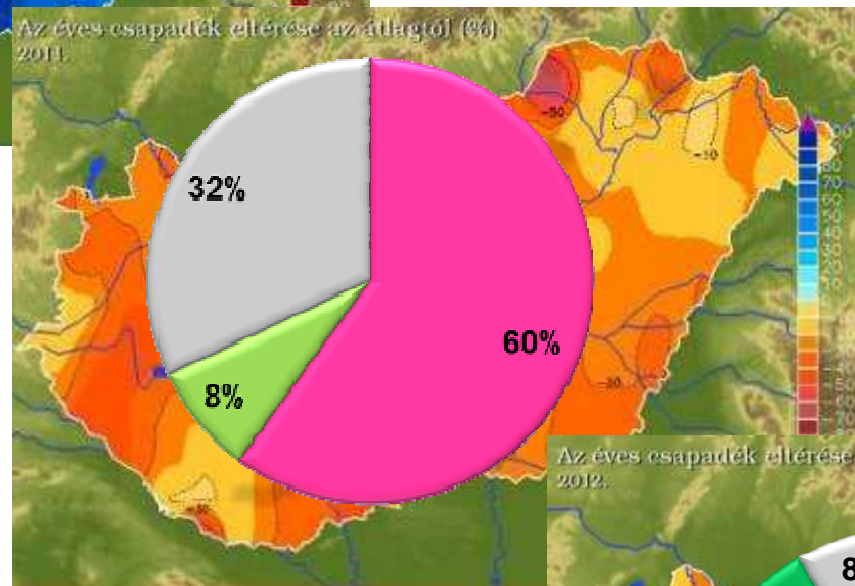

Mikotoxinogén gombák előfordulása hazai kukoricán 2010-2012

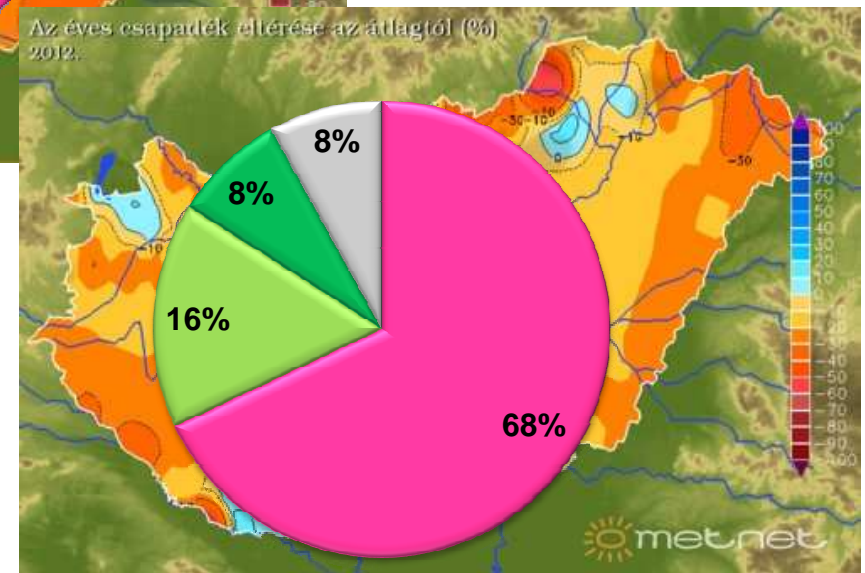
2010: 81,94%

- *Fusarium* sp.
- *Aspergillus* sp.
- *Penicillium* sp.
- Egyéb fajok

2011: 14,33%

2012: 9,16%

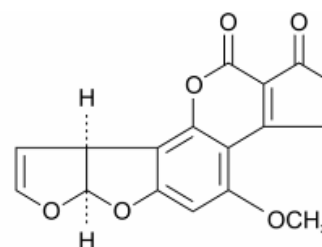

Mikotoxin tartalom

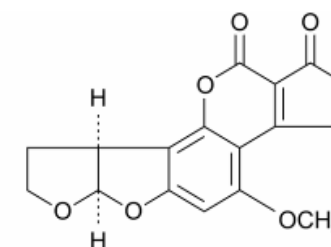
A minták mikotoxin tartalmát
HPLC-MS analízissel határoztuk meg.

afلاتoxinok (AFB1 határérték 5 µg/kg)

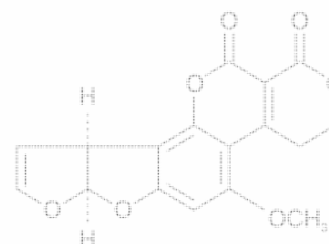
fumonizinek (FB1+FB2 határérték 4 mg/kg)

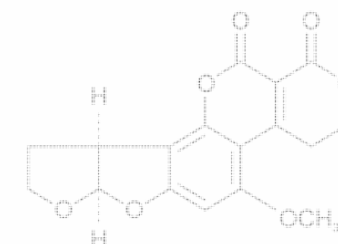
Aflatoxin B₁

Aflatoxin B₂

Aflatoxin G₁

Aflatoxin G₂

	2010		2011		2012	
Vizsgált mikotoxinok	Aflatoxin B1 (µg/kg)	FB1+FB2 (mg/kg)	Aflatoxin B1 (µg/kg)	FB1+FB2 (mg/kg)	Aflatoxin B1 (µg/kg)	FB1+FB2 (mg/kg)
Pozitív minták (%)	n.d.	72,2	n.d.	20,0	6,25	45,8
Maximum érték	n.d.	10,151	n.d.	30,157	245	8,510
Átlag	n.d.	0,896	n.d.	1,040	8,229	0,470
Pozitív minták átlaga	n.d.	1,241	n.d.	5,202	103,166	1,026

Kukorica mesterséges fertőzéses kísérletek Kiszombor

A. flavus, *F. verticillioides*,
F. graminearum

Mesterséges inokuláció

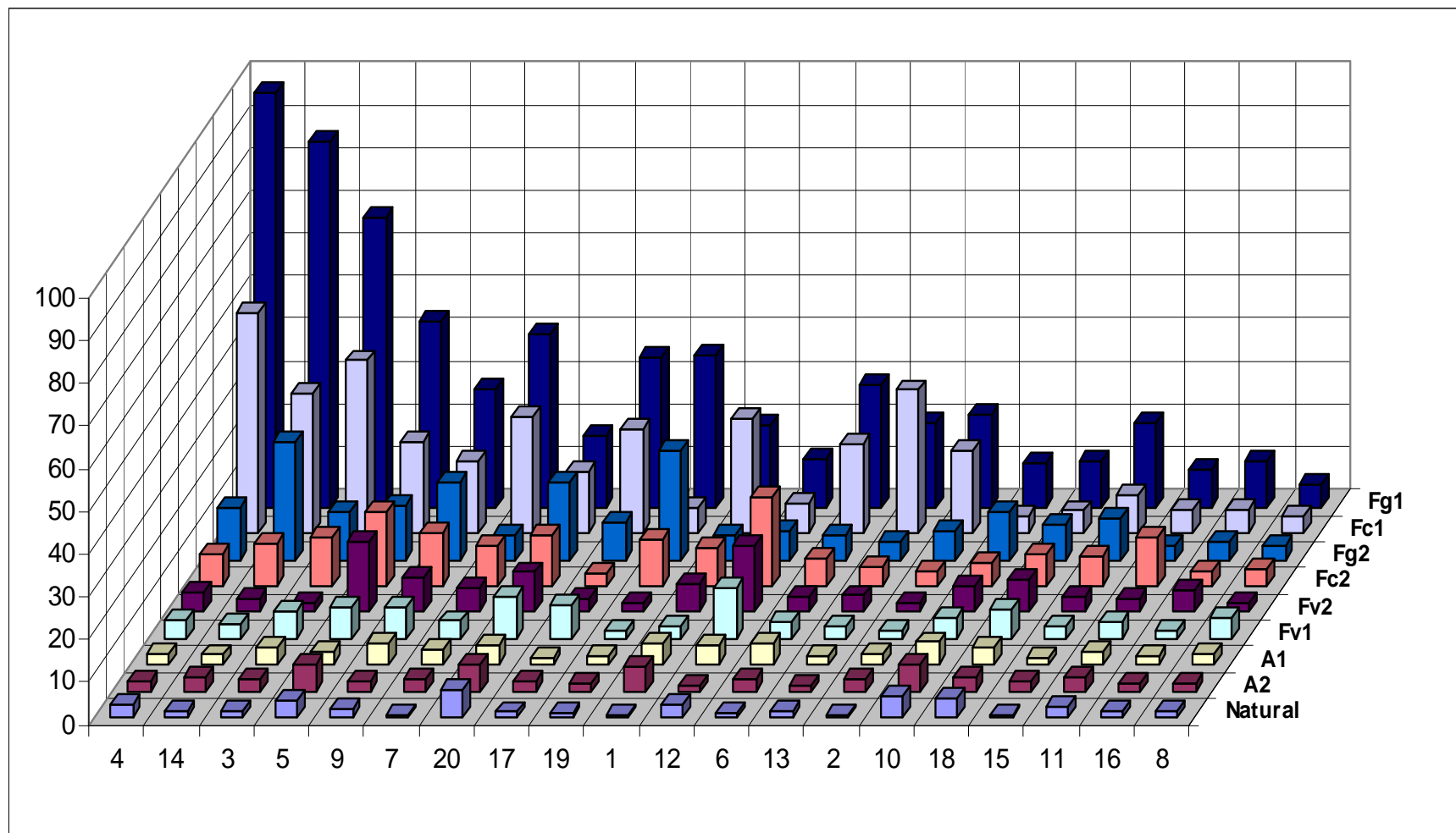
Inokuláció időpontja: 50 %-os nővirágzás után 3 nappal.

Árral 15 mm lyuk ütése, ebbe az adott gombával átszótt fogvájó behelyezése.

Az értékeléskor egyrészt értékeljük a fogvájó körüli fertőzött rész nagyságát a csőfelület %-ban, másrészt külön számot kap az esetleges természetes fertőződésből származó fertőzött felület.

Magyar és szerb kukorica hibridek reakciója toxintermelő gombafajokkal szemben, 2012

- A kutatási munka a **K84122 és K84077 számú OTKA pályázatok** és a **Magyar Kukorica Klub** (Dr. Szieberth Dénes) támogatásával készült.
- Tóth Beáta **Bolyai János Kutatási Ösztöndíj**ban részesül.
- A munkát részben a **ToxFreeFeed** projekt keretében végezzük, melyet az Európai Unió támogat (Hungary-Serbia IPA Cross-Border Co-operation Program, HUSRB/1002/122/062).

*Good neighbours
creating
common future*

The Programme is co-financed by the
European Union

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!